

Statenmededeling

Onderwerp

Bevolkings- en woningbouwprognose Noord-Brabant, actualisering 2020

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS: 4752313

PS: 4759442

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Gedeputeerde Staten informeren uw Staten over het vaststellen van de provinciale 'Bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, actualisering 2020'.

Graag wijzen wij u in dit verband op de link naar onze provinciale website – www.brabant.nl/bevolkingsprognose – waar we aan de hand van 10 thema's de belangrijkste uitkomsten en inzichten van onze nieuwe prognose-actualisering hebben gepresenteerd. Bij elk thema treft u in 'woord, beeld en getal' de nodige (achtergrond)informatie aan.

Aanleiding

Voor een actueel beeld van toekomstige demografische ontwikkelingen, veranderingen in de leeftijds- en huishoudenssamenstelling en de hiermee samenhangende woningbehoefte wordt de provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose – overeenkomstig de Interim-omgevingsverordening – regelmatig geactualiseerd, doorgaans eens in de drie jaar. Zo kan steeds tijdig worden ingespeeld op nieuwe trends en ontwikkelingen, die van invloed zijn op de omvang en samenstelling van de bevolking en kunnen de kwantitatieve en kwalitatieve effecten hiervan op 'het wonen' worden aangegeven.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om de geactualiseerde provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose vast te stellen.

Kernboodschap

1. Demografische trends en ontwikkelingen en (inzichten uit) actuele bevolkingsprognoses zijn van belang voor nagenoeg alle (provinciale) beleidsterreinen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan

ontwikkelingen ten aanzien van de arbeidsmarkt, leefbaarheid, mobiliteit, zorg economie, sociale veerkracht, detailhandel en onderwijs.

Maar ook voor de woningmarkt en de woningbouw speelt 'demografie' – veelal in combinatie met tal van financieel-economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen – een centrale rol. Naast groei of krimp van de bevolking springen hierbij vooral de sterke veranderingen in de leeftijds- en huishoudensamenstelling van onze bevolking in het oog (vergrijzing en groei van het aantal eenpersoonshuishoudens). Daarnaast is de toenemende regionale, ruimtelijke verscheidenheid met betrekking tot tal van bevolkingsontwikkelingen van (steeds groter) belang.

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4752313

PS : 4759442

- De nieuwe prognose-uitkomsten laten zien dat Brabant nog een flinke woningbouwopgave wacht, met een sterk accent op de komende 10 tot 15 jaar. Een groot deel van de voorraadgroei – bijna 160 duizend woningen, oftewel driekwart van de opgave tot 2050 (220 duizend woningen) – zal voor 2035 moeten worden gerealiseerd. En zo'n 120 duizend woningen al voor 2030 (figuur 1). De eerstkomende 10 jaar zullen er in onze provincie gemiddeld jaarlijks dus zo'n 12 duizend woningen (netto) aan de voorraad moeten worden toegevoegd. Dat is vergelijkbaar met de (hoge) 'scores' van de laatste jaren (2017 t/m 2019), waarin de woningmarkt en de woningbouwproductie zich stevig hebben hersteld.

Figuur 1 **Indicatie toename woningvoorraad in Noord-Brabant, 2020-2035 ***

	feitelijke woningvoorraad *	indicatie toename woningvoorraad		groei- index 2020-2030 (2020=100)
		2020	2020-2030	
Noord-Brabant	1.140.600	118.400	158.900	110,4
Stedelijk concentratiegebied	815.300	93.300	128.100	111,4
- waarvan grote steden (B5)***	411.700	55.500	78.000	113,5
- waarvan middelgrote steden (M7)***	207.300	19.400	25.800	109,4
- waarvan overig stedelijk concentratiegebied	196.300	18.400	24.400	109,3
Landelijk gebied	325.400	25.100	30.900	107,7
West-Brabant	315.600	25.900	33.900	108,2
Midden-Brabant	184.100	21.600	29.700	111,7
Noordoost-Brabant	291.200	30.200	40.100	110,4
Zuidoost-Brabant	349.700	40.800	55.200	111,7

* De in de tabel opgenomen gegevens zijn afgerond op 100-tallen; hierdoor kunnen er in de tabel geringe afwijkingen voorkomen.

De Provincie Noord-Brabant hanteert een indeling in een viertal regio's (West-, Midden-, Noordoost- en Zuidoost-Brabant).

Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen gemeenten (met de hoofdkern) in het stedelijk concentratiegebied en gemeenten (met de hoofdkern) in het landelijk gebied.

De vijf grote steden (B5) zijn: Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg.

De zeven middelgrote steden (M7) zijn: Bergen op Zoom, Meierijstad, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Uden, Waalwijk

** Bron: 'Basisregistratie adressen en gebouwen' (BAG); CBS-statline, juni 2020.

Nu is het vooral zaak het bouwtempo op peil te houden, hoewel er ook nog tal van plaatsen zijn waarvoor geldt dat het tempo verder omhoog moet. Versnelling van de woningbouw en vervolgens vasthouden van het benodigde bouwtempo zien wij als een belangrijke pijler van ons provinciale (ruimtelijke) beleid.

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4752313

PS : 4759442

3. Hierbij vinden wij het van groot belang het woningbouwprogramma optimaal in te (blijven) zetten voor versterking van de omgevingskwaliteit in onze steden en dorpen – inbreiden, herstructureren, transformeren – en het herbestemmen van leegstaand vastgoed, soms ook in het buitengebied. Maar óók om de bestaande woningvoorraad te verrijken met (nieuwe) woonvormen, waaraan – denk o.a. aan de vergrijzing – steeds meer behoefte zal zijn, maar waarin nog onvoldoende wordt voorzien. Om ertoe bij te dragen dat deze woonvormen een plek krijgen, meer ‘in het hart van de woon-opgaven’ is het ‘Actieprogramma Nieuwe Woonvormen en Zelfbouw’ vastgesteld (maart 2020), dat wij momenteel verder uitwerken.
4. De provincie heeft op het vlak van ‘bevolking, bouwen en wonen’ – en m.n. op (sub)regionale schaal – een regisserende, agenderende en stimulerende rol. ‘Kennissen en onderzoek’, monitoring en bevolkings- en woningbehoefteprognoses staan hierbij centraal, evenals het maken van (sub)regionale afspraken over de woningbouwplanning en -programmering, kwantitatief, kwalitatief én ruimtelijk. Hierbij zijn de 4 actielijnen en 6 richtinggevende principes uit onze Brabantse Agenda Wonen leidraad. Vanuit diezelfde lijnen worden ook regionale en gemeentelijke (bestemmings)planontwikkelingen begeleid, beoordeeld en van provinciale adviezen voorzien.
5. Op onze provinciale website hebben wij de belangrijkste prognoseresultaten aan de hand van 10 thema’s ‘in woord, beeld en getal’ gepresenteerd en toegelicht. Hieronder hebben wij deze thema’s in ‘hoofdboodschappen’ samengevat, zoals u ze ook zult aantreffen op de homepage van onze prognosesite of wanneer u doorklikt naar het betreffende thema.

Thema 1. Prognoses vergeleken

Vergeleken met de vorige prognose ligt de groei van de Brabantse bevolking duidelijk hoger. Dit hangt vooral samen met hogere binnenlandse en (vooral) buitenlandse migratiesaldi.

De woningvoorraad bereikt eveneens een grotere omvang. Naast de hogere bevolkingsgroei speelt hierbij – onder invloed van vergrijzing en individualisering – ook de sterke huishoudensgroei een rol.

Thema 2. Geboorte en sterfte in Brabant

Door de vergrijzing van de bevolking neemt het aantal sterfgevallen de komende decennia sterk toe. Verwacht wordt dat in de eerste helft van de jaren '30 de sterfte het aantal geboorten gaat overtreffen en de natuurlijke

aanwas omslaat in een natuurlijke afname (figuur 2).

Datum

15 september 2020

Thema 3. Binnenlandse en buitenlandse migratieontwikkelingen

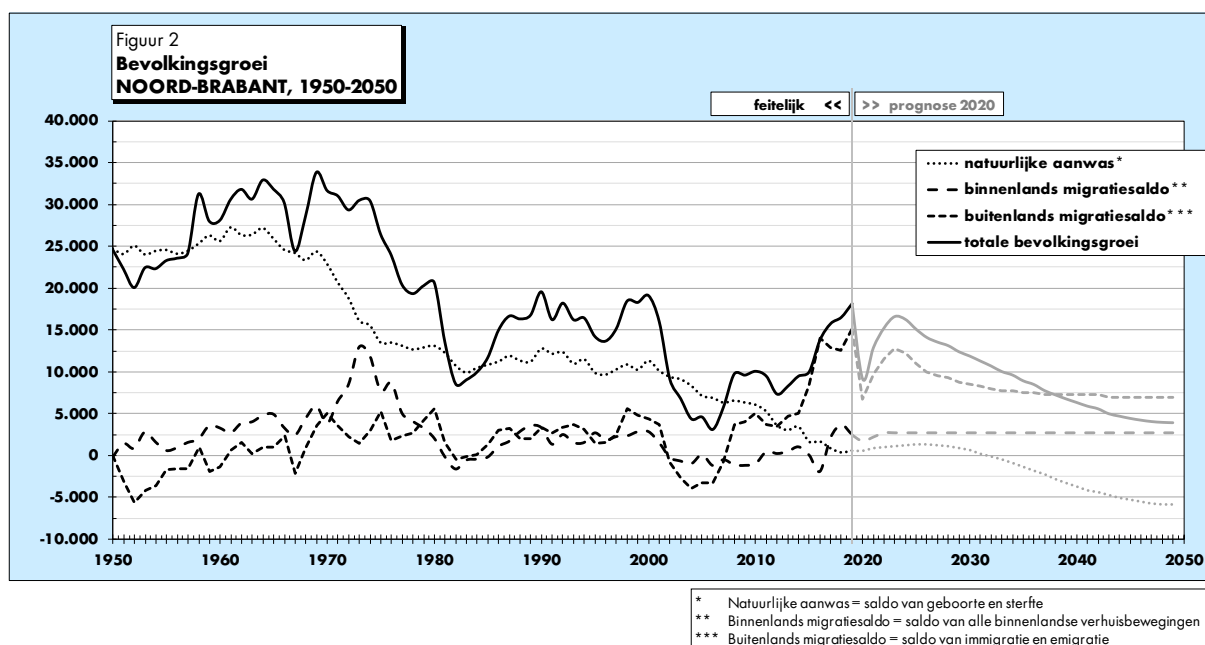
De komende tijd worden in Noord-Brabant positieve binnenlandse migratiesaldi verwacht van gemiddeld zo'n 2.750 personen per jaar. Dit is in lijn met de saldi van de laatste jaren.

Documentnummer

GS : 4752313

PS : 4759442

De buitenlands migratiesaldi zijn recent sterk toegenomen, tot ca. +15.000 in 2019. Ook de komende jaren worden - na een terugval door de 'corona-effecten' - positieve buitenlandse saldi verwacht, waarbij het gemiddeld jaarlijks saldo terugloopt van zo'n 10.000 personen tussen 2020 en 2030 tot ruim 7.000 in de jaren daarna (figuur 2).

Thema 4. Bevolkingsgroei in Brabant

De Brabantse bevolking groeit tot 2050 nog met bijna 280.000 mensen, tot ruim 2,84 miljoen inwoners.

Tegen het midden van de jaren '30 krijgen de landelijke gebieden als geheel te maken met (geringe) bevolkingskrimp. In het stedelijk gebied blijft de bevolking doorgroeien, al neemt de groei ook hier af.

Thema 5. Groei en krimp per gemeente

Steeds meer gemeenten krijgen in de komende decennia te maken met een afname van het aantal inwoners. Bevolkingskrimp doet zich eerst vooral in de landelijke gebieden voor. De groei concentreert zich in steden.

Thema 6. Veranderingen in leeftijdssamenstelling

Rond 2040 bereikt de vergrijzing van de Brabantse bevolking haar hoogtepunt. Dan is bijna 27% 65 jaar of ouder, tegen 20% in 2020. De hoogste leeftijdsgroepen (75+) groeien het sterkst. Landelijke gebieden

vergrijzen meer dan stedelijke gebieden.

Thema 7. Ontwikkeling van de potentiële beroepsbevolking

Tot 2040 neemt de potentiële beroepsbevolking in de leeftijd tussen 20 en 65 jaar naar verwachting met 35.000 personen af (-2,5%). Door verhoging van de AOW-leeftijd neemt het arbeidspotentieel in diezelfde periode juist toe, met ruim 40.000 mensen (+2,5%).

Uitgaande van de landelijke 'pensioenafspraken' uit 2020 telt Brabant in 2050 ruim 1,65 miljoen potentiële werknemers, ruim 100.000 meer als in 2020. Ruim 8% hiervan zal dan 65 jaar of ouder zijn.

Thema 8. Veranderingen in huishoudenssamenstelling

Tot 2050 komen er in Noord-Brabant nog zo'n 185.000 huishoudens bij. Vooral het aantal alleenstaanden groeit sterk. Verwacht wordt dat in 2050 van alle huishoudens 43% een eenpersoonshuishouden is. Vooral het aantal oudere alleenstaanden (75+) neemt sterk toe.

Thema 9. Ontwikkeling van de Brabantse woningvoorraad

De komende jaren wacht Brabant nog een behoorlijke woningbouwopgave. Tot 2030 zal de woningvoorraad nog met 120.000 woningen moeten toenemen, oftewel zo'n 12.000 woningen per jaar. Dit om de verwachte groei van het aantal huishoudens op te kunnen vangen en bestaande woningtekorten terug te dringen.

Regionaal zijn er grote en toenemende verschillen in groei van de woningvoorraad. De groei concentreert zich in stedelijke gebieden.

Thema 10. Wonen met zorg en welzijn

Samenhangend met de vergrijzing liggen er in Brabant - vergelijkbaar met eerdere prognoses - forse opgaven op het vlak van 'wonen met zorg en welzijn'.

Consequenties

De uitkomsten van onze nieuwe bevolkings- en woningbehoefteprognose laten zien, dat er de komende jaren nog tal van (stevige) kwantitatieve, maar bovenal ook kwalitatieve én ruimtelijke opgaven liggen voor de woningmarkt in onze provincie. Vanuit ons bestuursakkoord is onze inzet hierbij gericht op een goed functionerende woningmarkt, een stevig bouwtempo, een voldoende, flexibel en vraaggericht planaanbod én een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat in onze provincie.

Europese en internationale zaken

N.v.t.

Communicatie

* Na onze vaststelling van de 'Bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, actualisering 2020' vinden actieve persbenadering en communicatie-

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4752313

PS : 4759442

activiteiten plaats (zoals persbericht, persgesprek, online en offline communicatiemiddelen, Brabantsite, etc.).

- De prognose wordt daags na vaststelling openbaar gemaakt via de Brabantsite (www.brabant.nl/bevolkingsprognose).
- De Colleges van Burgemeester en Wethouders worden (per brief) geïnformeerd over de actualisering van onze prognose en de hiertoe te raadplegen provinciale website.

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4752313

PS : 4759442

Vervolg

- * De actuele prognoseresultaten zijn, zoals vastgelegd in de Interim-omgevingsverordening, richtinggevend voor de (sub)regionale afspraken over de gemeentelijke woningbouwplanning en -programmering, die eind dit jaar (veelal tijdens de zogenoemde Ontwikkeldagen) bestuurlijk worden vastgesteld.
- * De prognose-uitkomsten vormen belangrijke ingrediënten voor de opstelling en (verdere) uitwerking van (sub)regionale agenda's m.b.t. 'bouwen en wonen', die samen met gemeenten worden opgesteld.
- * Met de vaststelling wordt de bevolkings- en woningbehoefteprognose via onze provinciale website ontsloten en komt een groot aantal actuele prognosegegevens beschikbaar voor een breed publiek, tal van (maatschappelijke) organisaties, gemeenten en andere overheidsinstanties, adviesbureaus, kennisinstellingen etc. (kennisdeling).
- * De geactualiseerde prognose-uitkomsten zijn van belang als (basis)input voor diverse trajecten, waaronder het 'Actieprogramma Nieuwe Woonvormen en Zelfbouw', de (actualisering van de) 'Brabantse Agenda Wonen', de 'Agenda Mobiliteit - Koers naar 2030', verkeers- en vervoersmodellen en de behoefteramingen bedrijventerreinen en de verdere vormgeving (met Rijk en gemeenten) van de verstedelijkingsstrategieën en omgevingsagenda's (etc.).

Bijlagen

—

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer H.B.W. van den Berg, (06) 18 30 33 50,
hvdberg@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer C.A. Bargeman, (06) 52 78 36 32,
nbargeman@brabant.nl.

Datum

15 september 2020

Documentnummer

GS : 4752313

PS : 4759442